

GEBIEDSVISIE KERN BERG

GEBIEDSVISIE 28-10-2021

Memo

memonummer	DOC-0473551-03A	
datum	23 november 2021	
aan	Gemeente Valkenburg aan de Geul	Joost Lenders
van	CB5	Jolien Hermans
kopie		
project	Gebiedsvisie kern Berg, gemeente Valkenburg	
projectnr.	0473551	
betreft	Memo Verkeersplan en Verkeersveiligheid behorende bij Gebiedsvisie kern Berg	

Aanleiding

Begin november 2021 heeft het College positief besloten op het advies om de onlangs opgestelde 'Gebiedsvisie kern Berg' voor te leggen aan de Gemeenteraad ter besluitvorming. Vanuit het College zijn er echter nog verdiepende vragen gesteld over het verkeersplan en de verkeersveiligheid behorende tot het plan dat voorligt in de gebiedsvisie. Gemeente Valkenburg aan de Geul heeft daarom gevraagd om aanvullend op de gebiedsvisie een memo op te stellen waarin de gemaakte keuzes met betrekking tot verkeer – de verkeerstructuren in verhouding tot verkeersveiligheid – nader toegelicht worden.

De memo is als volgt opgebouwd: er wordt eerst een samenvatting gegeven van de gebiedsvisie. Vervolgens volgt er een toelichting van de keuzes met betrekking tot het verkeersveilig maken van de Valkenburgerstraat rondom de nieuwe kern van Berg door gemotoriseerd verkeer te ontmoedigen, de manier waarop de straten rondom het nieuwe hart in de toekomst blijven functioneren, alsmede de wijze waarop verkeerstructuren in de fasering van de voorliggende gebiedsvisie nader bepaald kunnen worden. Tot slot volgen de belangrijkste conclusies.

Gebiedsvisie kern Berg

Figuur 1: Gebiedsvisie Kern Berg: een nieuw publiek hart

'Gebiedsvisie kern Berg' gaat uit van de ontwikkeling van een nieuw hart voor de kern ter plaatse van de bestaande basisschoollocatie aan de Valkenburgerstraat. De ambities, randvoorwaarden en uitgangspunten die voor de visie zijn opgesteld, bepalen dat zowel maatschappelijke, sociale, gezondheids- als recreatieve functies in het nieuwe publieke hart geclusterd worden. Mogelijkheden zijn er om ook commerciële functies in het hart op te nemen, echter zal hierover toekomstig uitsluitsel gegeven worden. Het hart zal bestaan uit het nieuwe Samenwerkend Kindcentrum, de te renoveren sporthal, een mogelijk nieuw gezondheidscentrum, het bestaande verzorgingshuis 'Zorgcentrum Fonterhof' en een ontwikkellocatie voor commercie en/of woningbouw. Te midden van het hart wordt een groen plein voorgesteld, bedoeld voor sociaal-maatschappelijke, recreatieve, sport-en-spel en klimaat adaptieve doeleinden.

Zowel de clustering van onder andere het Samenwerkend Kindcentrum, de bibliotheek, sportfaciliteiten, het gezondheidscentrum, als het bestaande verzorgingshuis bepalen samen dat het nieuwe hart grotendeels gebruikt zal worden door een kwetsbare doelgroep. Deze doelgroep bestaat onder andere uit kinderen (schoolgaand of kinderopvang), ouderen die woonachtig zijn in 'Zorgcentrum Fonterhof', als mensen die gebruik maken van het toekomstig gezondheidscentrum aan het plein. Al vanuit de randvoorwaarden is bepaald dat er in het nieuwe hart meer aandacht moet zijn voor langzaam verkeer in plaats van gemotoriseerd verkeer. Een autoluw hart dient bij te dragen aan de verkeersveiligheid van de kwetsbare doelgroep. Ingrepen die hiertoe in de gebiedsvisie tot uiting zijn gekomen, zijn (1) het ontmoedigen van gemotoriseerd op de Valkenburgerstraat ter plaatse van het nieuwe hart door middel van herprofilering, en (2) de ontwikkeling van een Kiss-and-Ride zodat kinderen die gebruik maken van het Samenwerkend Kindcentrum veilig gebracht en gehaald kunnen worden.

Verkeersveiliger maken Valkenburgerstraat ter plaatse van de nieuwe kern

Hieronder worden een aantal redenen benoemd ter argumentatie van de ingreep om de Valkenburgerstraat te herprofilieren ten gunste van de verkeersveiligheid rondom de nieuwe kern:

- Vanuit stedenbouwkundig oogpunt dient het nieuwe groene hart te worden omzoomd door vier pleinwanden; dit ter stimulatie van de pleinfunctie. De pleinwanden worden gevormd door de gevels van het Samenwerkend Kindcentrum, het nieuwe gezondheidscentrum, de voorgeschreven wand binnen de ontwikkellocatie, als de gevel van 'Zorgcentrum Fonterhof'. Om de gevel van het verzorgingshuis ook met haar voet aan het plein te kunnen plaatsen, dient het groene hart in zuidelijke richting over de Valkenburgerstraat getrokken te worden. De Valkenburgerweg dient hierbij op een andere manier te worden ingericht zodat de straat geen barrière blijft vormen voor het overstekend langzaam verkeer. De herprofilering dient tevens bij te dragen aan het beperken van gebiedsvreemd gemotoriseerd verkeer;
- De ingreep om de Valkenburgerstraat ter plaatse van het hart onaantrekkelijker te maken voor het passeren van gemotoriseerd verkeer draagt bij aan de verkeersveiligheid van de kwetsbare doelgroep. Juist rondom een locatie waar veel kinderen en ouderen aanwezig zijn, is het wenselijk om prioriteit te geven aan langzaam verkeer in plaats van aan gemotoriseerd verkeer. Aangeraden wordt om in dit deel van de Valkenburgerstraat het gemotoriseerd verkeer ondergeschikt te stellen aan voetgangers en fietsers. Dit kan door toepassing van een 'auto-te-gast-straat', 'shared-space' of 'woonerf-concept', waardoor de voorgang voor voetgangers en fietsers ten opzichte van auto's en vrachtwagens wordt gereguleerd, maar waarbij wel de functie van de straat als verbinding tussen de Fonterstraat en de Bossgaet behouden blijft; echter wel op een minder aantrekkelijke manier dan huidig het geval;
- Op grotere schaal zorgt de beoogde ingreep op de Valkenburgerstraat ervoor dat het gebiedsvreemd verkeer zo veel naar de randen van de kern wordt afgewikkeld. Zowel de Rijksweg ten zuiden van Berg als de Langen Akker ten noorden van Berg dienen te fungeren als de hoofdaders door de kern. De Valkenburgerstraat zal hierdoor met name bedoeld zijn voor bestemmings- of gebiedseigen verkeer. De huidige verkeersdruk zal hiermee in de kern afnemen; resulterend in een aangenamer woonmilieu in de kern Berg;

- Vanuit de reacties die zijn opgehaald uit de inloopbijeenkomst die op 14 oktober 2021 heeft plaatsgevonden, is gebleken dat bewoners meer aandacht voor langzaam verkeersdeelnemers in het nieuwe hart ten zeerste van belang achten. Het ontmoedigen van gemotoriseerd verkeer door middel van herprofilering van de Valkenburgerstraat is hiervan een vertaling.

Ruimtelijk gezien dient de Valkenburgerstraat in haar vormtaal en profilering onderdeel te zijn van het groene hart in de kern, echter zonder dat de verkeersfunctie van de straat verloren gaat. Mogelijkheden zijn om dit deel van de straat in te richten als gelijkvloers plein, langgerekte verkeersplateau, 'auto-te-gast-sstraat' of 'woonerf'; allen ingrepen waarbij de snelheid van de Valkenburgerstraat verminderd wordt van 30 km/uur naar 15 km/uur. In het nieuwe hart is extra aandacht voor langzaam verkeer, waaronder spelende en schoolgaande kinderen, overstekende ouderen en mensen met gezondheidsklachten en/of een beperking. Doordat verschillende verkeersstromen ruimtelijk met elkaar worden vervlecht in één ruimte en hiermee de oplettendheid naar andere weggebruikers wordt vergroot, ontstaan er een veiligere verkeerssituatie rondom het nieuwe, groene publieke hart van Berg.

Figuur 2-4: Valkenburgerstraat als onderdeel van het plein. Referenties: Groeneweg, Velsen; High Tech Campus, Eindhoven; Fietsstraat

Functioneren straten rondom nieuw hart

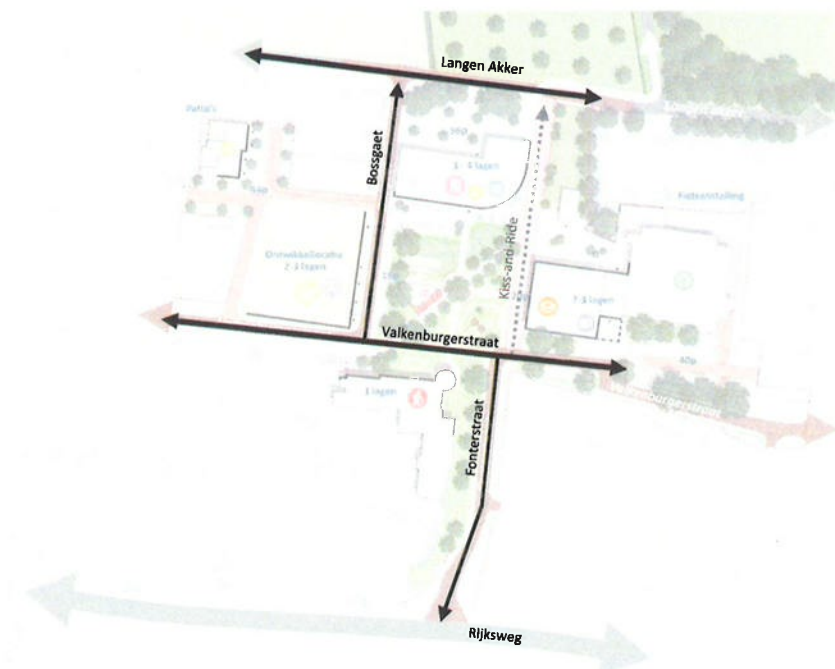
Ondanks het voorstel om gemotoriseerd verkeer op de Valkenburgerstraat te ontmoedigen door een onaantrekkelijke straatinrichting, blijft de verkeersfunctie van deze straat behouden in het verkeersplan zoals voorgesteld in 'Gebiedsvisie kern Berg'. Het uitgangspunt is dat het straatprofiel van de Valkenburgerstraat ter plaatse van het beoogde hart wordt voorzien van een nieuwe profilering die snelheid verminderend werkt, waarbij langzaam verkeer prioriteit heeft, en die de verkeersveiligheid van kwetsbare verkeersdeelnemers in acht neemt. Zoals hierboven al benoemd, dient te worden gedacht aan een 'auto-te-gast-sstraat', 'woonerf' of langgerekte verkeersplateau als mogelijke ingrepen. In de uitwerking van de gebiedsvisie tot stedenbouwkundig plan dient dit vraagstuk nader vormgegeven te worden.

Figuur 5: Hesscheweg, Oss, fietsstraat in groene omgeving, auto's zijn te gast

Vanaf de Rijksweg blijven zowel de Fonterstraat, Valkenburgerstraat (in oostelijke en westelijke richting) als de Bossgaet bereikbaar. Het te herprofileren deel van de Valkenburgerweg blijft namelijk overrijdbaar voor gemotoriseerd verkeer. Feitelijk verandert hiermee weinig aan de bestaande verkeersstructuur die geldt voor de straten rondom de nieuwe kern van Berg. Ter plaatse van de Valkenburgerstraat wordt alleen de snelheid verminderd van 30 km/uur naar 15 km/uur door het straatprofiel anders vorm te geven. Het doel hiervan is om gemotoriseerd verkeer zo veel mogelijk te ontmoedigen en af te wikkelen naar de randen en/of andere straten in de kern Berg. Daarnaast dient de Valkenburgerstraat meer prioriteit te geven aan langzame verkeerstromen ten behoeve van de verkeersveiligheid.

In de gebiedsvisie wordt ervan uitgegaan dat de huidige basisschool wordt gesloopt en dat er een nieuw Samenwerkend Kindcentrum wordt gebouwd ter plaatse van de huidige bibliotheeklocatie. Doordat de onderwijsfunctie in de kern behouden blijft, verandert er weinig aan de bestaande verkeerstromingen richting de school, kinderopvang, etc. Ook de sporthal blijft op eenzelfde locatie behouden, waardoor de verkeerstoevoer naar of vanaf deze functie in de toekomstige situatie ook niet zal veranderen. De Fonterstraat fungeert in de huidige situatie als verbinding tussen de Rijksweg en de functies aan de Valkenburgerstraat. Ook in het beoogde plan voor de kern van Berg blijft de rol van de Fonterstraat op eenzelfde manier behouden: deze tweerichtingsstraat blijft fungeren als hoofdontsluiting van de kern.

Figuur 6: Gebiedsvisie Kern Berg: ontsluitingsrichtingen straten rondom de kern

Fasering verkeersplan

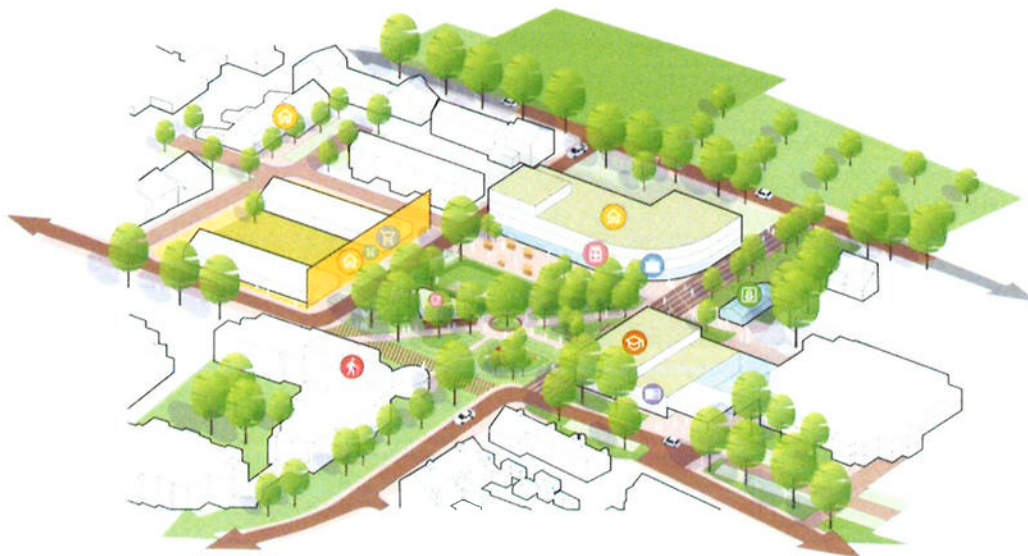
'Gebiedsvisie kern Berg' bestaat in totaal uit vijf verschillende fasen. Fase 1 zal bestaan uit de ontwikkeling van het Samenwerkend Kindcentrum inclusief alle bijbehorende faciliteiten op de locatie van de huidige bibliotheek. Voor deze ontwikkeling hoeft de huidige verkeersstructuur in de kern Berg minimaal te worden aangepast. Gelet moet worden dat de Valkenburgerstraat veilig genoeg is dat kinderen zelfstandig naar school kunnen fietsen en/of wandelen (resultierend in mogelijke ingrepen in het straatprofiel). Daarnaast dient de beoogde Kiss-and-Ride (tevens bedoeld op kinderen veilig te kunnen brengen en ophalen) te worden aangetakt op kruising Valkenburgerstraat-Fonterstraat. De gebiedsvisie stelt voor dat de Kiss-and-Ride als een eenrichtingsstraat vanaf de Valkenburgerstraat in noordelijke ontsloten wordt op de Langen Akker. Als vanuit toekomstig verkeersonderzoek blijkt dat de ontsluitingsrichting in

omgekeerde richting beter fungeert, zijn er mogelijkheden om het verkeersplan hierop aan te scherpen; dit zal in de uitwerking van de gebiedsvisie tot stedenbouwkundig plan nader bepaald moeten worden.

Om de verkeerssituatie omtrent langzaam verkeergebruiker te verbeteren, wordt geadviseerd om de Valkenburgerstraat rondom de kern minder aantrekkelijk te maken voor autoverkeer en te voorzien van een herprofilering (zie bovenstaande onderbouwing). Deze ontwikkeling is onderdeel van fase 2; de sloop van de huidige basisschool en de ontwikkeling van het groene centrale plein. Fase 3 richt zich op de ontwikkeling van het mogelijk nieuwe gezondheidscentrum met de daarbij behorende parkeerplaatsen die ten noorden van de ontwikkeling gelegen zijn. De parkeervoorziening dient zowel bereikbaar te zijn via de Bossgaet als de Langen Akker. De patiowoningen die in fase 4 gerealiseerd zullen worden als ook de toekomstige ontwikkeling ten westen van het nieuwe hart (fase 5) worden beide ontsloten via de Valkenburgerstraat, Laathofstraat als de Bossgaet.

Conclusie

Vanuit de 'Gebiedsvisie kern Berg' wordt het wenselijk geacht om ten gunste van de verkeersveiligheid van voetgangers en fietsers rondom onderwijs- of zorgfuncties de Valkenburgerstraat ander in te richten. Voorgesteld wordt om de straat te voorzien in zowel een nieuwe straatprofilering die past bij de toekomstige situatie van het groene, publieke plein, als in een snelheidsvermindering van 30 km/uur naar 15 km/uur. De Valkenburgerstraat dient hierbij meer ruimte te geven aan fietsverkeer en voetgangers en daartegenover juist minder ruimte aan gemotoriseerd verkeer; dit moet worden ontmoedigd. Daarbij draagt de herprofilering van de Valkenburgerstraat ook bij aan de verruiming van het centrale plein tot aan het verzorgingshuis 'Zorgcentrum Fonterhof'. De stedenbouwkundige opzet van het beoogd plan gaat ervan uit dat het plein wordt omkaderd door vier pleinwanden die gevormd zullen worden door zowel bestaande als nieuwe gevels. De ontwikkeling van het Samenwerkend Kindcentrum zal minimaal van invloed zijn op de huidige verkeersstructuren in Berg doordat de onderwijsfunctie in de kern behouden blijft. Afhankelijk op welke manier de ontwikkeling van fase 3 t/m 5 ingestoken wordt – onder andere welke functies gerealiseerd zullen worden in de kern Berg – zal de toename van de verkeerscapaciteit rondom het hart en de daarbij behorende ingrepen nader onderzocht moeten worden door de uitvoering van een aanvullend verkeeronderzoek en -telling. Verkeersveiligheid, aandacht voor langzaam verkeer, een goede bereikbaarheid van publieke functies en parkeren nabij functies zijn met betrekking tot verkeer de hoofdpijlers die in de gebiedsvisie vastgesteld zijn.

Figuur 7: Gebiedsvisie Kern Berg: een nieuw publiek hart